

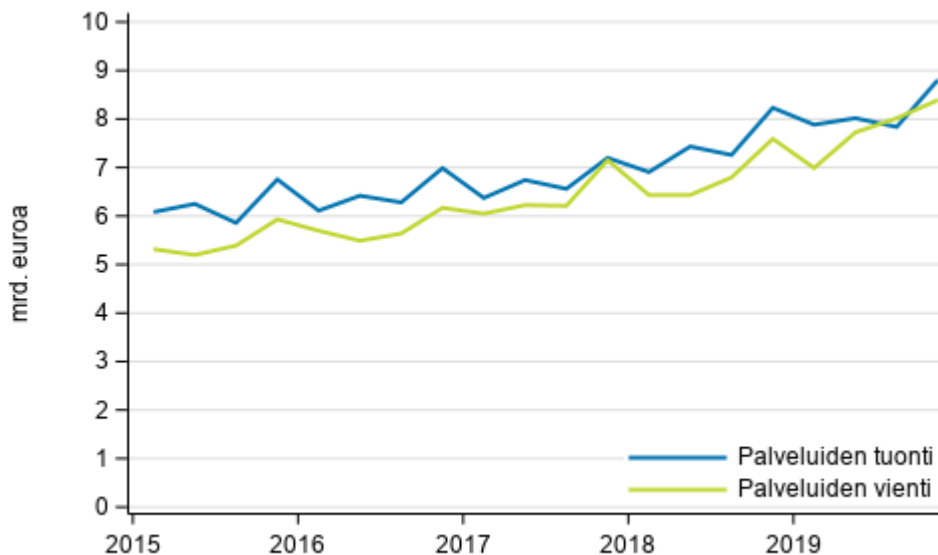
Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

2019, 4. neljännes

Tietotekniikkapalvelujen vienti kasvoi selvästi vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä

Palveluvienti kasvoi 11 prosenttia vuoden 2019 neljännellä neljänneksellä edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Palvelutuonti kasvoi 7 prosenttia. Palveluita vietiin 8,4 miljardilla eurolla ja tuotiin 8,8 miljardilla eurolla. Vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä vallinnut palveluiden ulkomaankaupan ylijäämä vaihtui siis takaisin alijäämäiseksi. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastosta, joka on osa [maksutasetta](#).

Kuvio 1. Palveluiden tuonti ja vienti neljännesvuosittain

Palveluvienti kasvoi vuoden 2019 ennakkollisten tietojen mukaan 14 prosenttia verrattessa vuoteen 2018. Palveluiden tuonti kasvoi 9 prosentilla vuonna 2019. Vuoden 2019 viimeisen neljänneksen kehitys noudattelee siis koko vuoden kehitystä.

Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu vienti kasvoi 7 prosenttia ja tuonti laski prosentin vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä edellisen vuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Maksutaseen mukainen tavaravienti kasvoi 6 prosenttia ja tavaratuonti laski 5 prosenttia.

Vuoden 2019 ennakkolisten tietojen mukaan tavaroiden ja palveluiden yhteenlaskettu vienti kasvoi 6 prosenttia vuoteen 2018 verrattuna. Tavaroiden ja palveluiden tuonti kasvoi vastaavasti 2 prosenttia vuonna 2019.

Maksutaseen ja Tullin mukaiset tasot voivat erota, koska Tullin mukainen tavarakauppa sisältää tavaravirtoja, joissa omistajuus ei muutu. Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu sen sijaan omistajuuden muutokseen. Tullin aineistoon tehtävien muutosten lisäksi maksutaseen mukainen tavarakauppa sisältää ulkomailta ulkomaille tapahtuvia myyntejä ja ostoja.

Viennin kasvu selittyi tietotekniikkapalveluilla, tuonnin kasvu jakautuu usealle palveluerälle

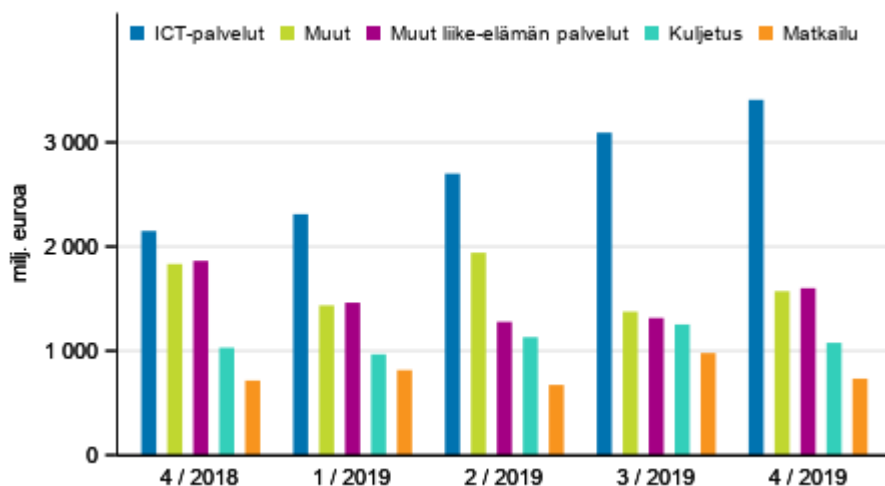
Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut kattoivat 41 prosenttia koko palveluviennistä. Kyseisen erän viennin kasvu jatkui voimakkaana, vaikkakin vuoden 2019 aikana kiihtynyt kasvu vaimeni viimeisellä neljänneksellä. Edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti kasvoi 59 prosenttia, kun se vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä kasvoi 84 prosenttia. Huomattavaa on, että tietotekniikkapalveluiden viennin 1,3 miljardin euron kasvu oli suurempi kuin palveluiden viennin kasvu yhteensä (0,8 miljardia euroa). Toisin sanoen, siinä missä televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti oli voimakkaassa kasvussa, monen muun palvelun vienti laski edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna. Voimakkaimmin laskevat viennin erät olivat muut liike-elämän palvelut sekä henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut. Muiden liike-elämän palvelujen sisällä voimakkaimmin laskivat asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalveluiden vienti.

Viennin kehitystä tarkastellessa keskeistä on myös televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden viennin sekä muiden liike-elämän palveluiden viennin kehityksen eriytyminen toisistaan viimeisen kahden vuoden aikana. Vuoden 2017 viimeisellä vuosineljänneksellä televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti oli 1,9 miljardia euroa ja muiden liike-elämän palveluiden vienti 2,0 miljardia euroa. Kahdessa vuodessa televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti on lähtenyt voimakkaaseen nousuun samalla, kun muiden liike-elämän palveluiden vienti on laskenut. Vuoden 2019 viimeiselle neljännekselle tultaessa televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden vienti oli kaksi kertaa suurempi kuin muiden liike-elämän palveluiden vienti.

Palveluiden viennissä nousee esiin myös henkisen omaisuuden käytöstä perittyjen maksujen toisen vuosineljänneksen revisio ylöspäin, mikä näkyi 58 prosentin kasvuna vuotta aiempaan neljännekseen verrattuna. Tasomuutos ei kuitenkaan säilynyt, vaan vuoden kolmannella ja neljännellä neljänneksellä henkisen omaisuuden käytöstä perittyjen maksujen vienti päinvastoin laski.

Palveluiden tuonnin kasvu jatkui vientiä laaja-alaisempaan samalla tavoin kuin vuoden 2019 aiempina vuosineljänneksinä. Eniten tuotiin muita liike-elämän palveluita, 3,3 miljardia koko 8,8 miljardin palvelutuonnista. 0,6 miljardin euron kasvusta vajaa kolmasosa syntyi televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden tuonnista, reilu kaksi kolmasosaa muiden liike-elämän palveluiden kasvusta. Tuotannollisten palveluiden sekä henkisen omaisuuden käytöstä perittyjen maksujen tuonti kasvoi, mutta taas kuljetuspalvelujen ja rakentamisen tuonti laski euromääräisesti lähes yhtä paljon.

Kuvio 2. Palveluiden vienti palveluerittäin

Ilman tietotekniikkapalveluiden viennin kasvua palveluvienti olisi supistunut myös koko vuonna 2019

Tarkastellessa koko vuoden 2019 palveluvientiä euromääräisesti eniten kasvanut erä oli televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, jonka 4,2 miljardin euron kasvu oli suurempaa kuin koko viennin kasvu (3,9 miljardia euroa). Myös henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut kasvoivat 8 prosenttia, mutta kasvu painottuu alkuvuodelle. Myös rahoitus- ja vakuutuspalveluissa oli 10 % kasvua vuositasolla, mutta euromääräinen kasvu oli vain 50 miljoonaa euroa. Muiden liike-elämän palveluiden viennin 0,5 miljardin euron lasku oli euromääräisesti suurin.

Ennakollisten tietojen mukaan palveluiden tuonti kasvoi 2,7 miljardilla eurolla vuonna 2019. Toisin kuin viennin kasvu, tuonnin kasvu rakentui useiden palveluiden kasvusta. Vaikka muiden liike-elämän palveluiden 2,2 miljardin euron kasvu oli suurinta, myös televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalveluiden tuonti kasvoi 0,5 miljardilla eurolla (14 %). Lisäksi rahoitus- ja vakuutuspalveluiden tuonti kasvoi 351 miljoonaa euroa (32 %) ja henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut 109 miljoonaa euroa (12 %).

Koska palveluiden vienti kasvoi niin prosentuaalisesti kuin euromääräisesti enemmän kuin tuonti, palveluiden ulkomaankaupan alijäämä supistui 2,6 miljardista eurosta 1,4 miljardiin euroon vuonna 2019. Vuonna 2019 kolmannella neljänneksellä palveluiden tase myös oli positiivinen ensi kertaa koko tilaston tarkastelujaksolla.

Palveluiden ulkomaankauppa suurimpien kauppakumppanien kanssa hiipunut, Yhdysvaltojen kauppa korostuu

Vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä palveluiden vienti kasvoi 800 miljoonaa euroa, josta noin 40 prosenttia oli Pohjois- ja Etelä-Amerikan viennin kasvua, kolmannes Aasian viennin kasvua ja vain noin 14 prosenttia Euroopan viennin kasvua.

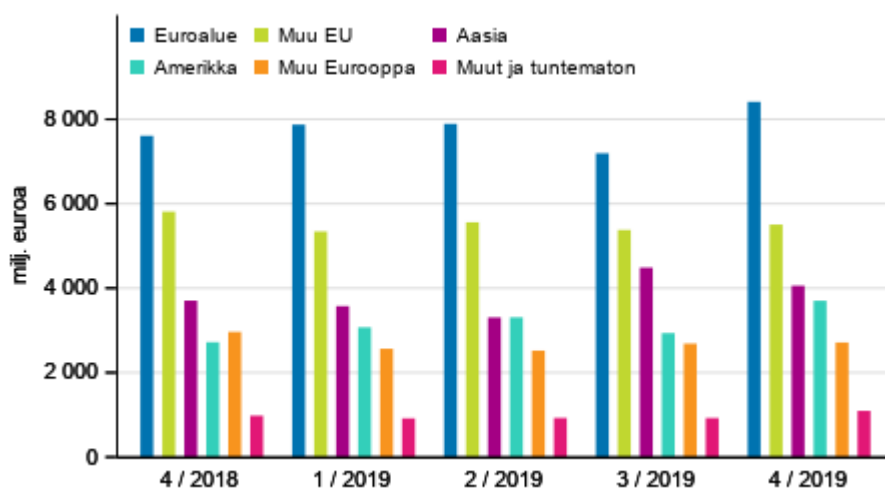
Keskeisimpien kauppakumppanien muutokset näkyvät maatasolla: vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä Yhdysvaltojen osuus Suomen palveluviennistä oli 13 prosenttia, kun vuosi sitten se oli 11 prosenttia. Merkitystään on menettänyt Ruotsi, jonne vietiin 8 prosenttia vähemmän palveluja kuin vuosi sitten ja jonka osuus Suomen palveluviennistä on pudonnut vuodessa kahdella prosenttiyksiköllä 12 prosenttiin. Samalla tavoin palveluvienti Saksaan laski 7 prosenttia edellisvuoden vastaavaan neljännekseen verrattuna, ja Saksan osuus Suomen palveluviennistä laski yhdeksästä seitsemään prosenttiin.

Vastaava muutos näkyy palvelujen tuonnissa. Reilu puolet palvelujen tuonnin kasvusta tuli Yhdysvaltojen kanssa käydystä palvelukaupasta ja kymmenesosa muiden Amerikan maiden kanssa käydystä kaupasta.

Kuudesosa tuonnin kasvusta syntyi Aasian ja 11 prosenttia Euroopan palvelutuonnin kasvusta. Muutos heijastuu kauppakumppanien tuonnin suhteellisiin osuuksiin: Yhdysvaltojen osuus palveluiden tuontimaana on kasvanut ja Ruotsin osuus laskenut kolme prosenttiyksiköllä. Tätä selittää paitsi Yhdysvaltain tuonnin kasvu, myös Ruotsista tuotujen palvelujen määrän supistuminen. Naapurimaa Venäjän kanssa käydyssä palveluiden ulkomaankaupassa ei sen sijaan ole ollut merkittäviä muutoksia. Palvelujen vienti Venäjälle nousi ja tuonti laski 2 prosenttia.

Ennakollisten vuositietojen mukaan vuonna 2019 vienti kasvoi voimakkaasti paitsi Yhdysvaltoihin myös erityisesti Kiinaan sekä Euroopan, Amerikan, Aasian ja Afrikan ulkopuolisiin maihin. Jos trendi jatkuu, se näkyy ennen pitkää kauppakumppanien suhteellisissa osuuksissa.

Kuvio 3. Maksutaseen mukainen tavaroiden ja palveluiden vienti alueittain

Ulkomaankaupan tilastot

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osa [maksutasetta](#). Tilasto sisältää tavaroiden ja palveluiden erittelyt tarkemmalla tasolla. Maksutaseessa noudatettavat maksutasekäsikirjan (BPM6) ohjeet ja suositukset ovat yhdenmukaisia kansantalouden tilinpidon järjestelmän (EKT 2010) kanssa. Kansantalouden tilinpito julkaistaan [neljännes-](#) ja [vuositasolla](#). Rajat ylittävän tavarakaupan tiedot julkaisee [Tulli](#). Tullin julkaisema tavarakauppa toimii lähdeaineistona tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa. Siihen tehdään määritelmistä johtuvia poistoja ja lisäyksiä maksutaseen mukaiseen tavarakauppaan pääsemiseksi.

Tullin tilastopalvelu, tilastot@tulli.fi, 029 552 335.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa.....	6
Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa.....	8
Tietojen tarkentuminen.....	9
Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa	10

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Maksutaseen mukainen vienti, milj. euroa

	2018	2019			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	23 794	23 349	23 518	23 610	25 491
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	16 203	16 358	15 794	15 595	17 099
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	16 536	16 479	16 586	15 454	16 413
1.1.2 Tehtaaton tuotanto, valmistuttaminen ja välityskauppa	-333	-121	-792	141	686
1.2 Palvelut yhteensä	7 591	6 991	7 723	8 015	8 392
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	493	418	434	360	449
1.2.2 Kuljetus	1 030	967	1 131	1 253	1 077
1.2.3 Matkailu	715	815	673	979	733
1.2.4 Rakentaminen	93	51	60	82	64
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	144	128	152	136	154
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	899	673	1 112	642	742
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	2 150	2 311	2 700	3 093	3 408
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	1 863	1 462	1 278	1 315	1 601
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	213	147	193	208	184
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	633	411	365	368	471
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 017	903	720	739	946
1.2.9 Muut palvelut	204	166	183	156	163

Liitetaulukko 2. Maksutaseen mukainen tuonti, milj. euroa

	2018	2019			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1 Tavarat ja palvelut yhteensä	24 609	23 034	23 958	23 457	24 360
1.1 Maksutaseen mukainen tavarakauppa	16 378	15 152	15 941	15 620	15 554
1.1.1 Tullin mukainen tavarakauppa	17 219	16 177	16 829	16 372	16 279
1.1.2 Valmistuttaminen	-342	-551	-395	-293	-331
1.1.3 CIF-FOB -muunnos	-1 038	-973	-1 019	-977	-977
1.1.4 Muut erot	539	499	526	518	582
1.2 Palvelut yhteensä	8 230	7 882	8 017	7 836	8 806
1.2.1 Tuotannolliset palvelut	462	382	374	352	532
1.2.2 Kuljetus	1 595	1 454	1 515	1 499	1 480
1.2.3 Matkailu	1 301	1 079	1 280	1 409	1 307
1.2.4 Rakentaminen	121	92	90	97	108
1.2.5 Rahoitus- ja vakuutuspalvelut	356	359	376	363	355
1.2.6 Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualle luokittelemattomat	247	249	223	222	317

	2018	2019			
	4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
1.2.7 Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut	999	1 109	1 037	915	1 173
1.2.8 Muut liike-elämän palvelut	2 902	2 935	2 892	2 764	3 304
1.2.8.1 Tutkimus- ja kehityspalvelut	595	839	805	818	814
1.2.8.2 Asiantuntijoiden ja liikehallinnon konsulttipalvelut	827	764	728	643	873
1.2.8.3 Tekniset, kaupankäyntiin liittyvät ja muut liike-elämän palvelut	1 481	1 332	1 359	1 303	1 617
1.2.9 Muut palvelut	247	224	229	216	231

Liitetaulukko 3. Maksutaseen mukainen ulkomaankauppa alueittain, milj. euroa

		2018	2019			
		4. vuosineljännes	1. vuosineljännes	2. vuosineljännes	3. vuosineljännes	4. vuosineljännes
Tuonti	Yhteensä	24 609	23 034	23 958	23 457	24 360
	..Eurooppa	19 232	17 819	18 674	17 899	18 538
EU28	15 814	14 577	15 303	14 568	15 288
Euroalue	9 368	8 777	9 412	8 787	9 190
Alankomaat	1 418	1 280	1 378	1 262	1 260
Saksa	2 917	2 650	2 867	2 762	2 932
Euroalueen ulkopuolinen EU28	6 445	5 800	5 891	5 782	6 098
Britannia	1 002	1 020	944	928	989
Ruotsi	3 219	2 844	2 831	2 816	3 006
EU:n ulkopuolinen Eurooppa	3 419	3 243	3 371	3 330	3 250
Venäjä	2 180	2 213	2 239	2 201	2 227
	..Amerikka	1 635	1 695	1 889	1 803	1 928
Yhdysvallat (USA)	1 120	1 174	1 359	1 323	1 432
	..Afrikka	247	177	158	151	231
	..Aasia	3 406	3 267	3 143	3 510	3 571
Kiina	1 542	1 381	1 384	1 657	1 612
	..Muut ja tuntematon	88	77	95	93	92
	Vienti	Yhteensä	23 794	23 349	23 518	23 610
..Eurooppa		16 387	15 784	15 975	15 262	16 635
....EU28		13 422	13 218	13 454	12 574	13 920
.....Euroalue		7 609	7 875	7 892	7 195	8 414
.....Alankomaat		1 408	1 359	1 293	1 161	1 247
.....Saksa		1 837	2 394	2 025	1 862	2 027
.....Euroalueen ulkopuolinen EU28		5 813	5 344	5 562	5 379	5 506
.....Britannia		1 185	1 093	1 093	1 105	1 197
.....Ruotsi		3 149	2 902	3 041	2 916	2 957
....EU:n ulkopuolinen Eurooppa		2 965	2 566	2 521	2 687	2 714
.....Venäjä		1 435	1 056	1 038	1 105	1 133
..Amerikka		2 721	3 073	3 310	2 936	3 703
.....Yhdysvallat (USA)		2 040	2 432	2 594	2 102	2 775
..Afrikka		610	590	543	489	651
..Aasia		3 705	3 575	3 307	4 487	4 059
.....Kiina		1 041	878	649	1 346	1 080
..Muut ja tuntematon		371	327	384	436	443

Tietojen tarkentuminen

Maksutaseen mukaisten tavaroiden ja palveluiden tarkentuminen, milj. euroa

		1. julkistus	Edellinen julkistus (2019-12-13)	Uusin julkistus (2020-03-20)	Tarkentuminen
Tavaratuonti	2018Q1	15 117	15 212	15 211	94
	2018Q2	15 041	15 479	15 468	427
	2018Q3	15 423	15 620	15 615	192
	2018Q4	16 257	16 381	16 378	121
	2019Q1	14 858	15 126	15 152	294
	2019Q2	16 128	15 753	15 941	-187
	2019Q3	15 462	15 462	15 620	158
Tavaravienti	2018Q1	15 450	15 405	15 245	-205
	2018Q2	16 004	16 338	16 192	188
	2018Q3	15 191	15 418	15 286	95
	2018Q4	16 183	16 353	16 203	20
	2019Q1	15 977	16 250	16 358	381
	2019Q2	16 372	16 071	15 794	-578
	2019Q3	15 399	15 399	15 595	196
Palvelutuonti	2018Q1	6 776	6 806	6 907	131
	2018Q2	7 465	7 335	7 433	-32
	2018Q3	7 225	7 164	7 259	34
	2018Q4	8 556	8 128	8 230	-326
	2019Q1	7 496	7 814	7 882	386
	2019Q2	7 860	7 897	8 017	157
	2019Q3	7 630	7 630	7 836	206
Palveluvienti	2018Q1	6 378	6 344	6 432	54
	2018Q2	6 770	6 348	6 434	-336
	2018Q3	6 716	6 709	6 795	79
	2018Q4	7 873	7 494	7 591	-282
	2019Q1	7 040	6 936	6 991	-49
	2019Q2	7 196	7 318	7 723	527
	2019Q3	7 856	7 856	8 015	159

Laatuseloste: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tietosisältö ja käyttötarkoitus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto kuvaa Tavaroiden ja palveluiden vientiä ja tuontia karkealla tuote- ja aluejaottelulla neljännesvuositasolla. Tilasto kuvaa ulkomaankaupan kokonaisuutta ja muodostaa linkin IMTS-manuaalin (International Merchandise Trade Statistics, Tulli) ja BPM-manuaalin (Balance of Payments Manual, maksutase) mukaisen tavarakaupan välille. Palvelukaupan osalta noudatetaan Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan MSITS 2010 -käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa sisältyy vaihtotaseeseen, joten tilasto muodostaa osan Suomen maksutasetta. Maksutasetilastointi perustuu Suomen lakisäätöihin velvoitteisiin tuottaa ja raportoida maksutasetilastoa Euroopan keskuspankille (EKP) (EKP:n suuntaviivat EKP/2011/23) ja Euroopan yhteisöjen tilastotoimistolle Eurostatille (Euroopan komission asetus N:o 555/2012) sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF). Tilastotietoja käytetään myös kansantalouden tilinpidon ulkomaat -sektorin tietojen tuottamisessa.

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on valtakunnallisesti kattava. Koska tiedot kysytään yritystasolla, tilastoa ei voi alueellistaa.

1.2 Keskeiset käsitteet ja luokitukset

Ulkomaankauppa on tapahtuma, jossa Suomessa sijaitseva ja ulkomailla sijaitseva taloudellinen toimija (esim. yritys) käyvät kauppaa. Tavaroiden ja palveluiden viennistä syntyy tuloa. Tavaroiden ja palveluiden tuonnista syntyy menoa. Tilasto kattaa kaikkien Suomen kansantalouteen kuuluvien toimijoiden väliset tavaroihin ja palveluihin liittyvät transaktiot ulkomaille sijoittuneen talousyksikön kanssa. Maksutaseessa tavara- tai palvelutransaktio perustuu taloudellisen omistajuuden muutokseen. Tilasto sisältää myös konsernien sisäisen tavara- ja palvelukaupan.

Tullin mukainen tavarakauppa mittaa Suomen rajat ylittävää tavarakauppaa. Se perustuu Euroopan yhteisön lainsäädäntöön, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon Yhdistyneiden kansakuntien tilastotoimiston kansainvälisen tavarakaupan tilastoja koskevat suositukset (IMTS-manuaali).

Maksutaseen mukainen tavarakauppa perustuu puolestaan omistajuuden vaihtumiseen. Maksutaseen mukaiset tavarakaupan tietojen pohjana käytetään Tullin mukaisen tavarakaupan tietoja, mutta siihen tehdään BPM6-manuaalin mukaisia käsitteellisiä muutoksia. Muutokset sisältävät tavaroiden kuljetukseen liittyvän CIF-FOB-vähennyksen, välityskaupan lisäyksen, valmistuttamiseen liittyvät lisäykset ja poistot sekä muut tavarakaupan lisäykset ja poistot, kuten alustoimitusten tuonnin, palautukset, salakuljetuksen ja yksityishenkilöiden käymän verkkokaupan.

Palveluiden erittelyt perustuvat MSITS 2010 -manuaalin EBOPS 2010 palveluluokitukseen.

Palvelut on luokiteltu seuraavasti ja joidenkin palveluerien nimet muuttuivat 22.9.2017 alkaen

- Tuotannolliset palvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut
Uusi nimi: Huolto- ja korjauspalvelut, muualla luokittelemattomat
- Kuljetus
- Matkailu
- Rakentaminen ja projektitoimitukset
- Vakuutus- ja eläkepalvelut
- Rahoituspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat rojalit ja lisenssimaksut
Uusi nimi: Henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, muualla luokittelemattomat
- Vanha nimi: Televiestintä-, tietotekniikka- ja tietopalvelut
Uusi nimi: Televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut
- Muut liike-elämän palvelut

- Henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut
- Vanha nimi: Muualla luokittelemattomat julkishallinnon palvelut
Uusi nimi: Julkisyhteisöjen tuottamat tavarat ja tarjoamat palvelut, muualla luokittelemattomat

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa –tilaston laatimiseen käytetään suoraa tiedonkeruuta ja muista taloustilastoista johdettua tietoa. Tulli kerää tiedot Suomen rajan ylittävästä tavaroiden ulkomaankaupasta sekä julkaisee ulkomaankauppatilastot. Tilastokeskus kerää tai johtaa kansainvälisen palvelukaupan sekä ulkomailta ulkomaille tapahtuvan tavarakaupan tiedot.

2.1 Tavarat

Maksutaseen mukaisessa tilastoinnissa tavarantuonnin arvot muutetaan Tullin tilastoimista CIF-arvoisista maksutaseen FOB-arvoiksi, jolloin rahdin ja vakuutuksen osuus tavarantuonnista siirretään kuljetus- tai vakuutusmenoihin. Lisäksi tuontiin lisätään alustoimitukset, joihin kuuluvat muun muassa satamissa ja terminaaleissa hankitut tavarat ja polttoaineet. Maittain jaetuissa tavarakauppatiedoissa vienti on tilastoitu määräämään, tuonti EU-alueelta lähetysmaan ja tuonti EU:n ulkopuolelta alkuperämaan mukaan.

Tulli kerää rajat ylittävän tavarakaupan tilastoinnissa tarvittavat tiedot. Tiedot Suomen kaupankäynnistä EU:n ulkopuolisten maiden kanssa saadaan tullausjärjestelmästä. EU:n sisäisestä kaupasta tuojat ja viejät ilmoittavat kuukausittain Intrastat-järjestelmän mukaiset tilastotiedot Tullille.

Tavarat kattavat irtaimen omaisuuden, jonka omistus siirtyy yhdessä maassa olevalta yksiköltä toisessa maassa olevalle yksikölle. Rajat ylittävä kauppatavara kirjataan maksutaseessa markkina-arvoon (FOB) ja siitä poistetaan rajat ylittävät tavarat joissa ei tapahtu omistajuuden muutosta.

Välityskauppa, ulkomailta ulkomailta valmistutettavaksi ostetut tavarat ja ulkomaille myyty tavara, joka on valmistettu ulkomailta kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa, kuten myös alustoimitusten tuonti. Yksityishenkilöiden verkkokauppa ja salakuljetus johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2 Palvelut

Palvelut ovat sellaisen tuotannollisen toiminnan seurausta, joka muuttaa niitä kuluttavien yksiköiden olosuhteita tai edistää tuotteiden ja rahoitusvarojen vaihdantaa. Palvelut eivät yleensä ole erillisiä eriä, joihin voisi kohdistua omistusoikeuksia, ja yleensä palvelua ja palvelun tuottamista ei voi erottaa toisistaan.

2.2.1 Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelu

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa tiedustellaan suomalaisten yritysten käymä palveluiden ulkomaankauppa. Tiedustelu kattaa tuotannolliset palvelut, muualla luokittelemattomat huolto- ja korjauspalvelut, kuljetuksen, rakentamisen ja projektitoimitukset, rahoituspalvelut (pl. FISIM), muualla luokittelemattomat henkisen omaisuuden käytöstä perityt maksut, televiestintä-, tietojenkäsittely- ja tietopalvelut, muut liike-elämän palvelut sekä henkilökohtaiset, kulttuuri- ja virkistyspalvelut.

Tiedustelun kehikko muodostetaan Tilastokeskuksen yritysrekisterin pohjalta. Tiedot kootaan neljännesvuosi- ja vuositiedonkeruulla suoraan yrityksiltä. Neljännesvuositiedusteluun valitaan noin 1 000 palveluiden ulkomaankaupan merkittäväntä yritystä, jotka edustavat tilastossa itseään. Vuositiedustelu kattaa noin 2 000 yritystä, jotka valitaan tiedusteluun satunnaisesti. Satunnaisotos on ositettu ulkomaalaisomisteisuuden, henkilöstömäärän ja toimialan perusteella. Otostiedot korotetaan kattamaan tiedustelun ulkopuolelle jäävät yritykset. Vastaamattomien itseään edustavien yritysten tiedot imputoidaan edellisen vuoden vastauksen tai henkilöstömäärän perusteella.

2.2.2 Matkailu

Matkailuerään tilastoidaan kaikki muut matkasta aiheutuvat menot kuin maiden väliset kuljetukset, jotka luetaan kuuluvaksi kuljetuserään. Matkailuerään kuuluviksi luetaan myös risteilyistä, kausi- ja rajatyöntekijöistä sekä ulkomaisesta opiskelusta ja sairauenhoidosta aiheutuneet menot. Menojen osalta tilasto perustuu suomalaisten matkailu -tilastoon ja tulojen osalta majoitustilastoon sekä menetelmälliseen arvioon.

2.2.3 Kuljetus

Kuljetuspalvelut kattavat meri-, ilma- ja muiden liikennemuotojen henkilö- ja rahtikuljetuksen sekä niitä palvelevan toiminnan, joka sisältää mm. alusten maksamat ahtaus-, satama-, väylä- ja luotsimenot. Lisäksi kuljetuspalvelut kattavat posti- ja kuriiripalvelut. Kuljetusrahtitulot ovat suomalaisten varustamojen, lentotai kuljetusyhtiöiden ulkomaisten tavaroiden kuljetuksista ansaitsemia tuloja. Vastaavat menot ovat ulkomaisille kuljettajille maksettuja kuljetusmenoja.

Huomattava kuljetustuloerä on ulkomaisilta matkailijoilta saatu kuljetustulo, joka jakautuu merikuljetustuloon ja lentokuljetustuloon. Vastaavat menot ovat suomalaisten ulkomaisille kuljetusyriyksille maksamia menoja.

Kuljetuspalveluiden tulot kerätään palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedustelussa. Meri- ja lentoliikenteen rahtikuljetusmenot perustuvat Tullin mukaiseen tavarakauppaan tehtävään CIF-FOB -muunnokseen. Tieliikenteen rahtikuljetusmenot sekä posti- ja kuriiripalveluiden menot perustuvat palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tiedusteluun. Muut kuljetusmenot johdetaan kansantalouden tilinpidossa.

2.2.4 Muut palvelut

Tiedot ulkomaisista vakuutustuloista ja -menoista saadaan Finanssivalvonnan toteuttamasta vuosikyselystä. Kyselyssä ovat mukana kaikki Suomessa vakuutuksia myyvät yritykset. Tavaravakuutusta koskevat tiedot perustuvat pääosin Tullin määrävuosittain toteuttaman tavarakaupan rahti- ja vakuutuskyselyn tuloksiin. Lisäksi suomalaisilta yrityksiltä tiedustellaan palvelukyselyn yhteydessä niiden ulkomailta hankkimia vakuutuspalveluja.

Muualla luokittelemattomien julkishallinnonpalveluiden tiedot johdetaan kansantalouden tilinpidossa, kuten myös rahoituspalveluihin kuuluva FISIM, yksityishenkilöiden käymä sähköinen verkkokauppa sekä harmaa talous.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Maksutasetilastojen laadun ylläpitämiseksi ja parantamiseksi on kiinnitetty suurta huomiota käytännön kyselykehikkojen määrittelyyn ja rekisterien tarkkuuteen. Tietojen oikeellisuutta ja tarkkuutta tarkastellaan säännöllisesti. Suomen tilastot ovat herkkiä juuri kehikko- ja mittausvirheiden suhteen, koska Suomessa on kansantalouden kokoon verrattuna erittäin suuria kansainvälisiä yrityksiä.

Vuosikyselyihin perustuvat tiedot arvioidaan tilastovuoden neljännesvuositilastoihin. Siten tietojen saanti täydentyy ajan mittaan, mikä saattaa johtaa huomattaviin korjauksiin tilastoissa. Tulli korjaa kuukausittaisia ulkomaankauppätietoja vähitellen tilastovuotta seuraavan vuoden kevääseen saakka.

Palveluiden ulkomaankaupan ja ulkomaisten tavaravirtojen tärkeimmät virhelähteet liittyvät vastauskatoon sekä yli- ja alipeittoon. Kyselytutkimuksen peitolla tarkoitetaan tutkimuskehikon oikeellisuutta suhteessa siihen yritysjoukkoon, joka kyselyllä halutaan tavoittaa. Tämän tiedustelun kohdalla lähinnä alipeitto on mahdollinen virhelähde, koska kaikkien vientiä ja tuontia harjoittavien yritysten määrittäminen on haastavaa.

Palveluiden määritelmät sekä tiedonantajien mahdollisuudet toimittaa niiden mukaista relevanttia tietoa ovat yksi oleellinen virhelähde. Palveluerien määritelmien suhteen tapahtuu väärinkäsityksiä, jolloin tiedustelun vastaukset jäävät puutteellisiksi tai kirjautuvat osin väärin eriin. Lisäksi tiedonantajien on joissakin tapauksissa hankala kerätä oikeat tiedot yrityksen tietojärjestelmistä, jolloin tieto on arvioitu yrityksessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Neljännesvuosittaiset tiedot julkaistaan samaan aikaan Maksutase ja ulkomainen varallisuusasema -tilaston kanssa eli noin 11 viikon viiveellä kunkin neljänneksen päättymisestä. Vuositiedot valmistuvat tilastovuotta seuraavan vuoden syksyyn mennessä, kun kaikki perustiedot on saatu. EKP:n ja Eurostatin korjausrytmin mukaan suurimmat korjaukset tehdään aina maaliskuun ja syyskuun lopussa. Tuolloin korjataan kaikki edellisen vuoden neljännesvuositiedot, jotta ne saadaan yhteneviksi korjattavien vuositasen lukujen kanssa.

Myös päättynyttä vuotta edeltävän vuoden tietoja korjataan. Luvut tulevat lopullisiksi yli kahden vuoden kuluttua tilastovuoden päättymisestä.

5. Tietojen saatavuus ja selkeys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppatilaston tiedot sekä kuvaus ja muut metatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla: <http://stat.fi/til/tpulk>.

Lisätietoja tilastosta antavat Yhteystiedot -sivulla mainitut henkilöt. <http://www.stat.fi/til/tpulk/yht.html>

6. Tietojen vertailukelpoisuus

Tilastoa laaditaan kansainvälisten tilastostandardien ja IMF:n maksutasekäsikirjan (6. painos vuodelta 2009) mukaisesti, mikä takaa tilaston vertailukelpoisuuden. Lisäksi käytetään Yhdistyneiden kansakuntien julkaiseman kansainvälisen palvelukaupan tilastoja koskevan käsikirjan (Manual on Statistics of international trade in services 2010) suosituksia, jotka ovat linjassa maksutasekäsikirjan kanssa. Uuden tilaston julkaisu alkoi kesällä 2016.

7. Selkeys ja yhtenäisyys

Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilasto on osaksi johdettu muista tilastoista. Tullin julkaisemien ulkomaankauppa- ja Tilastokeskuksen julkaiseman tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilaston välillä on eroja. Tulli julkaisee rajat ylittävän tavara- ja palvelukaupan, kun taas tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa -tilastossa ulkomaankauppa perustuu omistajuuden vaihdokseen. Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa kattaa kaikki sektorit ja palvelut.

Lisätietoja

Tommi Kaatrasalo 029 551 3320

Miia Korhonen 029 551 3420

Vastaava tilastojohtaja:
Jan Nokkala

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Tavaroiden ja palveluiden ulkomaankauppa 2018, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute

Tietopalvelu ja viestintä, Tilastokeskus
puh. 029 551 2220
www.tilastokeskus.fi

Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy
puh. 020 450 05
asiakaspalvelu.publishing@edita.fi
www.editapublishing.fi

ISSN 1796-0479
= Suomen virallinen tilasto
ISSN 2343-4228 (pdf)